

Romantična se skulptura udomaćuje u Zagrebu postavljanjem javnih spomenika kojima je autor bečki kipar *A. Fernkorn* («Sv. Juraj ubija zmaja», 1853; konjanički spomenik bana J. Jelačića, 1866). Domaći su kipari svojim akademskim realizmom također sastavni dio svijeta romantizma. Prvi noviji hrv. kipar *I. Rendić* radi portrete likova u narodnoj nošnji («Novica Cerović», 1876; «Hercegovka», 1883) te alegorijske kipove na grobu Ivana Perkoveca u Samoboru (1874) i Petra Preradovića na Mirogoju u Zagrebu (1878).

U arhitekturi je za romantizam u Hrvatskoj najzanimljivije desetljeće 1850–60 («romantični historicizam») u kojemu se miješanjem elemenata romanike, gotike i katkada biljnih motiva oblikuje romantični linearni dekor pročelja (zgrada u Ilici 60 u Zagrebu *M. Strohmayera*, 1860). Romantična sklonost prema ladanju i selu dolazi do izražaja u gradnji ljetnikovaca (vila). Već vila Okrugljak u Zagrebu (*J. Jambrišak*, 1865) ima drveni rezbareni zabat, čime podsjeća na drvenu seljačku kuću, a vila Pongratz u Mikulićima (*F. Klein*, 1868) na toskanski renesansni ljetnikovac. Taj se smjer, uz tzv. burg-stil, širi kao izraz romantizma u naseljima vila koje se podižu u posljednjoj četvrtini XIX. st. (Josipovac u Zagrebu, Opatija).

R. se osobito ogledao u traganju za nacionalnim stilom u primijenjenim umjetnostima i arhitekturi. Tako je *A. Posilović* proučavao motive na hrv. narodnom tekstu i tikvicama, te u «narodnom stilu» opremao diplome, adrese, čestitke i sl. Želio je osnovati nacionalni smjer u arhitekturi, izradio je mnoge projekte, ali nijedan nije izveden. Svoje je nazore iznio u nekoliko brošura («Zagreb u hrvatskom narodnom građevnom slogu», Zagreb 1902). U traganju za izvorima narodnoga stila mladi arhitekti *J. Holjac* i *M. Pilar* snimali su 1885–86. seljačku arhitekturu i snimke objavili u zajedničkom djelu «Hrvatski građevni oblici» (Zagreb 1905), a *M. Pilar* sam u djelu «Das kroatische Bauernhaus» (Dresden 1911). Oblici narodnoga stila došli su do izražaja u izložbenim paviljonima Hrvatske i Slavonije na izložbi u Budimpešti 1886. i u nastavi na Obrtnoj školi u Zagrebu.

Doba romantizma ispunjeno je pluralizmom stilova (klasicizam, bidermajer, pov. stilovi), često i njihovim isprepletanjem i prožimanjem. Razne oblike i pojave u široku rasponu romantizma donosili su u Hrvatsku uz pojedine strance i domaći ljudi koji su učili u europskim umj. središtima (Beč, Rim), pa se različite pojave romantizma u lik. umjetnosti i arhitekturi mogu povezati uglavnom s poticajima koji su otuda dolazili.

LIT.: *A. Schneider*, Strossmayer i religiozno slikarstvo njemačkih nazarenaca, Rad JAZU, 1953, 252. — *B. Vižintin*, Slikarstvo Rijeke u 19. stoljeću, Jadranski zbornik (Rijeka i Pula), 1957. — *A. Simić-Bulat*, Vjekoslav Karas, Zagreb 1958. — *Ista*, Matija Brodnik, Iz starog i novog Zagreba, II, Zagreb 1960. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961. — *B. Vižintin*, Ivan Simonetti, Zagreb 1965. — *M. Schneider*, Vedute XIX. stoljeća u grafici, Zagreb 1968. — *Ista*, Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj, Zagreb 1969. — *Ista*, Narodne nošnje u slikarstvu i grafici XIX. stoljeća, Zagreb 1971. — *Ista*, Portreti 1800–1870, Zagreb 1973. — *Ista*, Slikar Ivan Zsche, Zagreb 1975. — *O. Švajcer*, Pregled likovne umjetnosti u Osijeku u 19. stoljeću, Osječki zbornik, 1977, 16. — *N. Grčević*, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981. — *Z. Maković*, Popularna štampana slika, ŽU, 1981, 32. — *O. Švajcer*, Conrad von Hötzendorf, Zagreb 1982. — *Ista*, Adolf Waldinger, Osijek—Zagreb 1982. — *L. Dobronić*, Graditelji i izgradnja Zagreba u doba historijskih stilova, Zagreb 1983. — *Ista*, Nastanak perivoja Ribnjaka u zamahu romantike, Hortikultura, 1987, 1–2. — Hrvatski narodni preporod (katalog), Zagreb 1985. — *O. Švajcer*, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988. — *K. Prijatelj*, Slikarstvo u Dalmaciji od 1784. do 1884., Split 1989. — *M. Obad-Šitarović*, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. — *O. Maruševski*, Kuća boga Dioniza u Mikulićima, ŽU, 1992–93, 52–53. — *B. Vižintin*, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993. — *O. Maruševski*, Franjo Klein — graditelj sredine devetnaestog stoljeća, Radovi IPU, 1993, 17. L. D.

RÖMER, Adolf, slikar (Beremend, Madžarska, oko 1820 – ?). Boravio u Osijeku 1850–54. Poslije toga prelazi u Srbiju i Rumunjsku, gdje se bavi crkvenim i portretnim slikarstvom. Potom mu se izgubio trag. Pripisuje mu se velika oltarna slika u crkvi Sv. Mihajla u Osijeku.

LIT.: *O. Švajcer*, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988.

ROMIĆ, Đorđe, arhitekt (Knin, 15. VI. 1940). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1965 (N. Šegvić), magistrirao u Beogradu 1983. U projektima za višekatne stambene zgrade i naselja uspio je tome tipu arhitekture dati individualan pečat naglašavanjem slojevite strukture, plasticiteta i upotrebom nekonvencionalnih kolorističkih kontrasta. Projektirao je samostalno ili u suradnji više stambenih naselja, među kojima su važnija: kompleks stanova solidarnosti u Kninu (1970–72), naselja u Cesarčevoj ul. u Sisku (1976–80), Dugave u Zagrebu (s J. Tešijom, 1975–79), Brzaj u Sisku (1984), Sjever II u Zaprešiću (1984) i Gredice u Zagrebu (suradnja, 1985). Originalnošću

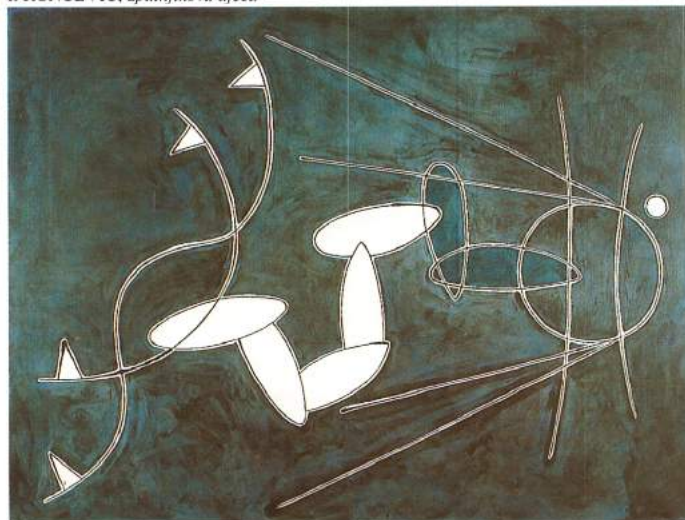

ROMANTIZAM, «Cesarsko vrilo» i kapela Sv. Mihovila pod Vratnikom

konceptije i ekspresivnošću osobito se ističu stambeni blokovi u Zagrebu: na Ferenčici (1981), u Vrapču (1984) te u naselju Gredice (1987). Projektirao je također robnu kuću (s G. Kneževićem) i više poslovnih zgrada u Kninu, poslovnu zgradu u Danilovgradu (1982), paviljon zarazne bolnice u Zagrebu (1985), te više obiteljskih kuća (Sesvetski Kraljevec) i unutrašnjih uređenja. — Sudjelovao je na mnogim natjecanjima, od kojih su važniji za Dom revolucije u Šibeniku (III. nagrada), dom umirovljenika, proširenje Građevinskoga fakulteta i krematorij u Zagrebu — sve s G. Kneževićem; za stambeno naselje u Zenici (s A. Levijem, II. nagrada) i za zgradu «Hidroelektrike» u Zagrebu (II. nagrada). Od 1991. djeluje u inozemstvu. LIT.: *T. Odak*, Stambena arhitektura Đ. Romića, Arhitektura, 1982, 182–183. — *G. Knežević*, Aspiracijski paradoks u naselju Sesvetski Kraljevec, Arhitektura, 1983–84, 186–187. — *Isti*, Učenje od krize, ČIP, 1987, 3. — *T. Odak*, Pregled stambene arhitekture u Hrvatskoj 1945–91, Arhitektura 1989–1991, 208–210. — *I. Maroević*, Zagrebačka arhitektura osamdesetih godina, Radovi IPU, 1992, 16. Ž. D.

RONČEVIĆ, Igor, slikar (Zadar, 24. IX. 1951). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1976 (Š. Perić). Bio je suradnik Majstorske radionice Lj. Ivančića i N. Reisera 1979–81. Afirmirao se s pojavom tzv. novoga slikarstva u hrv. umjetnosti 80-ih godina. U svojim djelima, ispunjenim

I. RONČEVIĆ, *Sputnjikova djeca*

J. ROŠIN, hotel Kaktus u Supetru

fluidnim organskim oblicima i osjetljivim kromatskim skladovima, sintetizira različite postupke (bad painting, pattern painting, kleeovski pikotogrami), gradeći hermetički jezik individualnih znakova. Poslije raspršenih »kaligrafskih« kompozicija opredjeljuje se za konzistentnije oblike i grafički ističe središnje elemente u slici (*Dedal*, 1983; *Zemljovid*, 1987; *Anagram*, 1988). U posljednje vrijeme slika ludične asocijativne kompozicije (*Otvoreno nebo*, 1991; *Milano*, 1992) te ciklus *Trag ruke*, u kojemu oertava vlastitu ruku tvoreći gustu mrežu samostalnih obrisa. Samostalno je izlagao u Hvaru, Zagrebu, Zadru, Dubrovniku, Rijeci, Kopru i Le Touquetu.

LIT.: I. Zidić, Igor Rončević (katalog), Zagreb 1980. — M. Susovski, Igor Rončević (katalog), Zagreb 1984. — A. Medved, Pittura fresca—immagini della transavanguardia jugoslava, Koper 1985. — V. Maleković, Igor Rončević (katalog), Zagreb 1988. — A. Marčić, Igor Rončević (katalog), Zagreb 1992. — Z. Maković, Igor Rončević, Trag ruke (katalog), Zagreb 1994. R.

ROSANDIĆ, Toma, kipar (Split, 22. I. 1878 — 1. III. 1958). Učio klesarski zanat kod oca, usavršavao se u radionici P. Bilinića u Splitu (1900–03), potom u Rimu, Firenci i Veneciji (1903–05) te u Meštrovićevoj ateljeu u Beču (1908). Nakon I. svj. r. živio i radio u Beogradu, gdje je bio profesor na Umjetničkoj školi, jedan od osnivača i prvi rektor Akademije likovnih umjetnosti, član SANU od 1946. God. 1946–54, vodio je Majstorsku radionicu u Beogradu. Bio je član grupa »Medulić« i »Oblik«. Skulpture u mramoru *Ležeći ženski akt*, *Bolesna i Gđa Marchi* (sve iz 1906) pokazuju da se R. na početku kolebao između secesijsko-simboličnih odjeka i utjecaja akademskoga realizma. Na nekim ranim skulpturama (*Glava Turčina*, *Mladić*, obje iz 1910; *Mladost*, 1911) naglašena monumentalnost u modelaciji usko je vezana uz snažan Meštrovićev utjecaj. Usto je na nekim portretima (*Muzičar K. H.*, 1912; *Književnik O. S.*, 1913) vidljivo da dobro poznaje kiparstvo A. Rodina i duh ekspresionističke skulpture W. Lehmbruckea, pogotovo u djelima s duhovnom tematikom (*Ecce Homo* i *Glava Krista*, obje iz 1915. i *Asket*, 1916). *Mauzolej obitelji Petrinović* na groblju u Supetru na Braču počeo je raditi 1924, a posvetio mu je četiri godine rada, izradivši sve sam: od idejnoga projekta, skulptura *Anđeo koji se moli*, *Raspeće* i *Polaganje u grob*, ulaznih vrata s reljefom *Borba dobra i zla* do ukrasnih elemenata.

Izradio je nekoliko fino stiliziranih reljefa u drvu (*Igra*, *Mladost*, *Ivan Krstitelj*, *Majčina tuga*, sve između 1916–20). Vlastitim lik. jezikom nakon 1925. prelazi na puno i snažno modeliranje, stvarajući bogate i oble forme, mišićava i napeta ljudska tijela (*Harfist*, 1929; *Bacač kamena*, 1931; *Umorni borac*, 1935). Na portretima mirnom glatkom fakturom i finim psihološkim nijansiranjem radi *Glavu žene* (1930), *Biskupa Uccellinija* (1933) i autoportrete — (nekoliko verzija: 1929, 1932, 1935).

Samostalno je izlagao u Rotterdamu i Beogradu, te na skupnim izložbama.

BIBL.: *Autobiografija*, Godišnjak SAN (Beograd), 1946, 53.

LIT.: A. Ujević, Rosandić, Zagreb 1920. — V. Brajević, Mauzolej porodice Petrinović u Supetru. Najnoviji i najveći rad vajara Rosandića, Novo doba, 1926, 199. — M. Kolarić, Toma Rosandić, Beograd 1959. — R. Anić, Toma Rosandić, Beograd 1963. — A. Adamec, Kiparsko stvaralaštvo u Hrvatskoj 1897–1918 (katalog), Zagreb 1978. R.

ROSELLI, Jacopo, tal. slikar (XV. st.). God. 1493. došao je iz Firence u Dubrovnik s namjerom da bude primljen u općinsku službu, ali ga je Vijeće umoljenih odbilo. Tada je otvorio radionicu u kojoj je primio kao pomoćnika dubrovačkoga slikara M. Vučetića, rodaka slikara B. Vlatkovića. Bavio se također drvorezbarstvom i kiparstvom, te je ukrašavao stanove dubrovačke vlastele; 1494. oslikao je dvije sobe i ukrasio duborezom dva »studija« dubrovačkoga vlastelina Mihovila Bunića. Nakon 1495. ne spominje se više u Dubrovniku. Nijedan njegov rad nije očuvan.

LIT.: Tadić, Građa, I. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963.

K. Plj.

ROSENBERGER, Ivan Adam, kipar (? — Varaždin, 27. XII. 1758). God. 1719. postaje građaninom Varaždina, gdje je imao i svoju radionicu. Njegovo je djelo Sv. *Ivan Nepomuk* (oko 1716) za pil na kamenome mostu u Varaždinu. Pripisuju mu se i kipovi Majke Božje na početku nekadašnje Cintorske ulice (1728) i u niši kuće Klošmerl u Varaždinu (danas u lapidariju Gradskoga muzeja), te kipovi na gl. oltaru u kapeli Sv. Križa u Križu Podravskome (1744–48).

LIT.: I. Lentić-Kugli, Nekoliko podataka o varaždinskim kiparima 18. stoljeća, Vijesti MK, 1969, 4. — Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok. R. He.

ROŠIĆ, Milivoj, skupljač umjetnina (Škrlevo kraj Rijeke, 19. V. 1899 — Zagreb, 14. II. 1983). Bio je liječnik u Zagrebu. Skupljao predmete od metala, stakla, porculana, svjetovni i crkv. namještaj, sakralnu plastiku iz hrv. krajeva XVI–XVIII. st. te slike stranih majstora XVI–XIX. st. i hrv. slikara (V. Bukovac). Zbirka je prvi put popisana 1951. Sadržavala je oko 1300 predmeta, a u Registar pokretnih spomenika kulture upisana je 1972.

ROŠIN, Jerko, arhitekt (Split, 5. X. 1942). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1967 (V. Turina). Boravio je na stručnome usavršavanju u Francuskoj (1973). Od 1974. odgovorni je projektant u »Ar-projekt« u Splitu. U širokome rasponu projektantskih zadataka koje rješava istaknuto mjesto pripada turističkim građevinama, kojima primjenom primorskih građevnih elemenata daje naglašeno regionalno obilježje. Autor je projekata za hotele »Kaktus« u Supetru (1977) i »Pelegrin« u Brelima (1978), za rekonstrukciju i adaptaciju hotela »Maestral« u Brelima (1975. i 1979) i »Marjan« u Splitu (1988) te za niz turističkih i ugostiteljskih zgrada (barovi »Gloria« i »Caroca« u Splitu i »Arsenal« u Hvaru, Casino ACI u Splitu i Trogiru, kavana hotela »Amfora« i kavana »Pjaca« u Hvaru, plažni objekt Jakiruša u Brelima) i obiteljskih kuća (kuće Božiković u Svetom Martinu, 1987; Vuksan u Zadru, 1994, te Jakšić u Donjem Humcu na Braču, 1994). Među mnogim unutrašnjim uređenjima i adaptacijama izdvaja se »Teatrin na Prokurativama« u Splitu (1978) s koncertnom dvoranom i komornom scenom. Izveo je i više poslovnih zgrada (pošta u Kambelovcu) i industrijskih pogona (Blato na Cetini, Šestanovac, Drniš). — Bavi se grafičkim oblikovanjem (plakat) i projektiranjem namještaja. Objavio je više napisa o odnosu turističke izgradnje i urbanističkoga planiranja (*Turizam na području srednje Dalmacije*, 1971; *Arhitektura i turizam*, 1977).

LIT.: A. Pasinović, U jeziku krajolika, Start, 1977, 231. — Ista, Graditeljska baština kao sadnica suvremenosti, Arhitektura, 1977, 162–163. — D. Keckemet, Nove jadranske vizure, Vjesnik, 1. XII. 1980. — I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — D. Gudić, Svjetski »image« hotela Marjan, Nedjeljna Dalmacija, 1. XI. 1987. Ž. D.

ROTA, Martin → KOLUNIĆ-ROTA, MARTIN

ROTH-DANČ, Marika → DANČ-ROTH, MARIKA

ROTKVIĆ, Angela, oblikovateljica pejzaža (Virovitica, 9. V. 1919). Posvećuje se oblikovanju vrtova i parkova u Gradskom poglavarstvu Zagreba; od 1950. samostalno projektira i realizira mnogobrojne parkove te parkove uz škole, groblja, spomen-obilježja, među kojima se izdvajaju park u Vinkovcima (1951), uređenje glavnog šetališta u Sisku (1953), središnji trg u Virovitici (1957), rekreacijski parkovi uz hotelski kompleks »Borik« u Zadru (1959–79), park uz vilu »Zagorje« (1964, sa S. Seissel). Prve nagrade osvaja na natjecanjima za uređenje tvrđave »Stari grad« u Sisku (1953, sa S. Gvozdanović), stambena naselja u Petrovaradinu (1953, s B. Milićem), spomenički kompleks u Kamenskom (1964, V. Babićem, J. i S. Seissel), Spomen-dom u Splitu (1972, sa Ž. Vincekom). R.

ROVINJ, grad na Z obali Istre. Spominju ga kasnoant. izvori (*Ruigno*, *Ruginio*, *Revingo*). — Stara gradska jezgra smještena je na uzvisini stožasta oblika koja je nekada bila otok odvojen od kopna kanalom. Karakteristična se gradska struktura razvijala kroz sr. vijek na gradinskoj, odn. kasnoantičko-ranosrednjovj. osnovi. Raster srednjovj. grada očuvan